

Drumul Reînvierii

Faye Travers

În timp ce părăsesc cimitirul copilului cu numele său scris simplu, de mână, și cu pietrele cioplite în formă de miei sau de îngeri, pe care se vede trecerea timpului, sunt cufundată în gânduri și fac o pauză prea lungă la intersecția dintre drumul care duce spre cimitir și autostrada cu două benzi. Distragerea atenției s-ar putea datora vârstei, dar simt că este mai mult decât atât. În aceste zile mă gândesc iarăși și iarăși la cât de puține opțiuni am, de parcă una mi-ar putea aduce fericire, iar cealaltă, nenorocire. Nu există un drum corect. Nici o cale adevărată. Cu cât drumul este mai familiar, cu atât mă rătăcesc mai ușor. Stânga, iar apoi autostrada șerpuiește către nord, spre orașul în care se află faimosul nostru colegiu. Dar eu o iau la dreapta și sunt obligată să o apuc înspre săracăciosul și istoricul sat Stiles and Stokes din New England, cu măreții săi arțari ocrotitori, străzile sale radiante, clopotnița albă și severă și o utilă benzinărie-băcănie. Imediat după ce autostrada se împarte în două. Sus, pe deal și la stânga, o bucată de pavaj largă și bine întreținută se îngustează într-o excrescență care

este Revival Road¹, precum un trunchi de copac care se despică și se subțiază. Acolo locuim noi, eu și mama, în locul unde drumul începe să devină întortocheat.

De sus, drumul nostru probabil că arată precum un ghem de sfoară rostogolit aiurea, un fel de buclă indescifrabilă și un semn de întrebare desenat pe jumătate. Dar există o ordine, ca pentru a răsplăti un privitor răbdător. La început, drumul este pavat, deși materialul folosit este de calitate inferioară comparativ cu asfaltul folosit pentru autostradă. Când orașul a votat pentru alocarea unei sume mai mari pentru întreținerea străzii, aceasta a fost acoperită cu puțin pietriș. Vara, când este cald, bucățelele de piatră sunt presate în gudronul înmuiat, rezultând o suprafață lină, pe care mașinile pot accelera. În miezul iernii însă, gheața se infiltrează sub drum și își mărește volumul, creând denivelări care obligă din nou mașinile să încetinească. Mă bucur când se întâmplă acest lucru, deoarece copiii o iau pe acest drum către stația de autobuz. Merg alături de câinii lor, purtând jachete umflate și foarte sclipitoare – roz aprins, galben aprins, albastru aprins. Își schimbă forma și cresc dinaintea ochilor mei, devenind șoferi tineri de mașini rapide care trec razant pe lângă copii mai mici, care, la rândul lor, cresc și pleacă de aici la volanul altor mașini.

După cum spun, există o ordine, dar tiparul este permanent complicat de violența hazardului. Povestea începe aici, își arată colții acolo, după cum oamenii își trăiesc dezordinea până la final. Eu și mama mea, Elsie, încercăm să ne depănăm viața atente la ceea ce se întâmplă. Dar dacă îți trebuie o viață pentru a vedea lucrurile clar și chiar o altă după, probabil că doar morții credincioși au o imagine adevărată a drumului nostru. La urma urmelor, a fost numit după câmpul neted din capătul său sudic, care odinioară găzduia o sărbătoare anuală a renașterii. Transformările rapide au dus la fondarea a cel puțin una sau două biserici, care acum, în zelul lor charismatic, par să o fi luat înaintea timpului. De-a lungul anilor, au fuzionat cu alte confesiuni mai noi, dar și-au lăsat morții să împartă pământul cu universalității, și cu quakerii, și cu cei complet necredincioși. Cât despre noi, oamenii în viață, suntem blocați în vârtoarea evenimentelor. Nu

avem privirea de ansamblu pe care o au cei morți. Oricum, eu, cel puțin, încerc să-mi dau seama care sunt conexiunile. Încerc să-mi găsesc calea printre certurile zilnice, surprizele și micile întâmplări de pe acest drum.

Într-o duminică înghețată de la sfârșitul iernii ne aflam acasă, făcând diverse treburile domestice plăcute, când s-a auzit o bătaie frenetică în ușă. Alarmată, Elsie m-a chemat. Am venit grăbită de la spălătoria aflată la subsol ca să văd un tânăr aflat în spatele geamului de la ușa din spate, fără haină și tremurând. Am văzut că îi lipsea un deget de la mâna pe care a ridicat-o și l-am recunoscut ca fiind băiatul familiei Eyke; acesta, mare acum, se jucase cu câțiva ani în urmă cu fierăstrăul tatălui său. Dar n-am zărit și noua mașină pe care tatăl lui o cumpărase pe credit. Davan Eyke îi șterpelieste acestuia noul automobil pentru o tură ilicită și pierduse controlul în timp ce cobora dealul din spatele casei noastre. Mașina a alunecat către un șanț adânc, marginit de mesteceni. Din fericire, s-a proptit exact între doi copaci. Mestecenii albi susțineau perfect automobilul alb, scump și încă neplătit. Nici o îndoitură. Nici o zgârietură argintie. Nu încă. Davan spera că, dacă va agăța un lanț de automobilul meu Subaru și va da înapoi, pe deal, va reuși să elibereze ușor mașina.

Lanțul meu a plesnit și eforturile celorlalți, cât a fost după-amiaza de lungă, nu au făcut decât să înrăutățească lucrurile. În partea de jos a drumului s-a adunat o colecție de mașini, camioane, echipament și oameni. Pentru că mașina nu putea fi extrasă, deși era clătinată, smucită, împinsă și trasă, pe măsură ce diferite idei erau încercate și abandonate în timp ce mașina înceta să mai fie nouă, Davan a văzut că se alesese praful de planul său și l-a apucat disperarea. Cu ochii goliți de expresie, a privit cum o camionetă de tractare a eliberat pe jumătate mașina tatălui său, apoi a trântit-o pe-o parte și a târât-o cu un scârțâit strident pe o limbă de pietriș pe care agentul de la circulație al orașului o așternuse pe jos pentru a ușura alunecarea.

Peste ani, orașul nostru, faimos pentru blândețea și spectaculozitatea luminii sale naturale, a atras artiști din marile orașe de pe Coasta de Est. De obicei, aceștia avuseseră un oarecare succes de piață, așa că acum își permiteau luxul de a deveni pustnici. Deoarece în New

¹ Drumul Reînvierii (în lb. engl. în original)

Hampshire nu exista taxă pe venit, fiind preferate o mie de alte căi mai puțin eficiente de sporire a venitului, artiștii bogați se pomeneau și mai bogați, deși oarecum plictisiți. Depinzând de lumea din împrejurimi pentru un minim de companie, sunt obligați să se bazeze pe cei asemenea mie – un fost consumator de droguri cumpărate de pe stradă, vindecat de hepatită, manager de magazin de confecții, concediat pentru că îl interesau prea puțin hainele, iubitor de artă, semieducat, scriitor al unor jurnale interminabile și cu veleități de poet și, în cele din urmă, partener în afacerile imobiliare pe care mama le-a demarat cu cincizeci de ani în urmă.

În orice caz, un astfel de artist locuiește la capătul drumului nostru, într-un pavilion de cărămidă atașat unei remize acoperite cu șindrila albă (studio acum). Kurt Krahe – ultimul nume scris corect cu umlaut, o mușcătură de vampir deasupra literei a – este un om frapant. Odinioară foarte faimos pentru munca sa de asamblare a pietrelor, căzuse în ceea ce el numește *Zwischenraum*, un spațiu între lucruri. Kurt și-a pierdut umlautul în America, dar îi plac cuvintele germane telescopate. Uneori cred că le inventează, dar *Zwischenraum* este real. Este felul în care eu văd câteodată lumea. Kurt a căzut în spațiul dintre lucrurile pe care le-a creat și acum este, în general, ignorat. De ani de zile n-a mai făcut nici o lucrare importantă. Adesea folosește pentru sculpturile sale gresie sau granit local și, pentru a fi ajutat la prelucrarea blocurilor masive, angajează tineri din zonă. Asistenții lui Krahe locuiesc suspendați – există o colibă micuță susținută de ramurile unui bătrân pin alb – pentru că trebuie să fie ori-când gata de muncă, ziua sau noaptea. Nu se poate spune când, în cele din urmă, îl va lovi inspirația de a așeza într-un anume fel o piatră peste alta.

Măinile lui Kurt sunt, în mod ciudat, surprinzător de mici și delicate. Îmi amintesc de mâinile unui raton, agere și pricepute. Picioarele lui sunt aproape ca ale unei fete, în ghețele legate îngrijit, în contrast cu restul trupului, atât de îndrăzneț conturat. Sunt întotdeauna curioasă în legătură cu pietrele pe care Kurt le alege pentru o eventuală utilizare. Le cercetez pe cele păstrate și uneori cred că știu ce anume îl atrage la ele. El spune că japonezii au un cuvânt pentru esența unei pietre. Îl întreb: de ce nu și germanii? Spune că se va gândi la unul.

Cred că îl iubesc pe Kurt pentru talentul lui de a vedea acea esență, caracterul unei pietre. Numai că uneori îmi doresc ca eu să fiu de piatră. Atunci m-ar vedea așa cum sunt. Granit de culoarea piersicii cu granule de mică supărată. Echilibrul meu este puțin stricat. Mi-am exprimat bănuiala că există o altă femeie – poate cu ocazia călătoriilor sale la New York –, dar el mi-a deviat întrebările și a râs. Implicat a negat, iar eu n-am încredere, nu mă hotărâsc să-l întreb ferm. Oricum, în ciuda suspiciunilor, mă bazez pe el iarăși, și iarăși. Voi renunța să mai fac asta? Nu este o opțiune estetică.

Când Davan Eyke a fost nevoit să plece de acasă, n-a ajuns prea departe, doar până la Krahe, pentru a locui în micuța colibă de sub crengile frumosului și ocrotitorului pin. Este un copac cu un aspect neobișnuit de puternic și adesea am făcut speculații împreună cu artistul despre primul său an de creștere. Amândoi suntem de acord că era mic, un simplu lăstar, prea firav ca să îl bagi în seamă, atunci când agenții regelui Angliei au marcat pentru prima dată cei mai înalți și mai drepti copaci ai pădurilor din New England ca intangibili pentru coloniști, aceștia fiind destinați șantierelor navale ale Marinei Regale, drept catarge care să susțină uriașele pânze. Un pin mare care se înalță acum era răsad în toiul creșterii atunci când a fost doborât baldachinul format de crengile pinilor, atât de uriaș și dens, încât, de secole, nici un strop de lumină nu strălucise pe acele de bronz de dedesubt. În jumătatea superioară, copacul se desparte în trei și formează o coroană enormă. În acea bifurcare se află cuibul unui corb, ceea ce este neobișnuit, întrucât corbii sunt timizi în fața nord-esticiilor, având încă în memorie armele, plasele și otrăvurile care i-au stârpit cândva.

Când Davan Eyke s-a mutat aici, corbii l-au urmărit cu privirea, dar ei privesc totul. Sunt păsări amuzante, extrem de inteligente, și au știut imediat că Davan Eyke înseamnă necazuri. De aceea au lăsat să cadă bețe pe acoperișul băiatului, au distrus pragul de sus, au furat diverse lucruri mici pe care acesta le lăsase în curte și le-au ascuns. Creioane, monede și, odată, cheile de la mașină. De asemenea, râdeau. Râsul unui corb este un sunet insuportabil de uman. S-ar putea să-l știți dacă l-ați auzit în propriul gât! ca un *Schadenfreude*, altul dintre

cuvintele favorite ale lui Krahe, bucuria pe care o simte cineva când este martor la durerea altcuiva. Probabil că râsul unui corb, un scârțâit grav, sună cinic pentru urechile noastre și ne amintește de propriile întunecimi omenești. Desigur, nu este absolut nimic uman în el și sursa lui este necunoscută, așa cum sunt sufletele tuturor sălbăticiunilor. Oricum, pe Davan Eyke l-au deranjat aceste lucruri, destul ca să i se plângă lui Krahe despre felul în care păsările îi tulburau somnul, aruncând crenguțe și conuri de pin pe acoperișul cositorit. Dar, la sfârșit, i s-a bombănit un refuz.

– Obişnuiește-te cu ele, a fost tot ce i-a spus artistul lui Davan Eyke.

Krahe îi spune asta în ziua în care îi aduc corespondența, lucru pe care îl fac adesea pentru el, când simte că este gata să se arunce în vârtoarea vreunei lucrări ambițioase. Apoi, nu poate sau nu vrea să rupă firul concentrării făcând un drum până la poștă. Prea multe sunt în joc. Aceasta ar putea fi, deși știu că nu va recunoaște, ziua în care talentul său va renaște dureros din jalea în care fusese adâncit.

– Am în minte o percepție a echilibrului, deși acest lucru este în afara subiectului și cu totul neplăcut.

Acesta este felul în care vorbește, pompos, amuzat de propriile cuvinte, cu ochi strălucitori sub sprâncenele aspre.

– Ciudat, spun, în timp ce mă dezumflu. Poate chiar urât.

În propria lui satisfacție se întrezărește un băiat de la o fermă din Kansas, ceea ce a și fost atunci când a plecat de acasă pentru a se duce la New York. Acel băiat este acum acoperit de mai multe straturi – un fals plictis european, o atitudine de macho agresiv, un fel luteran de a judeca lumea, cu idei preconcepute despre (printre alte lucruri) religia celorlalți. El spune că nu are nici una. Pot să-l înfurii foarte ușor făcând această remarcă, dar, oricum, tot e luteran – un excentric înfocat. Desuet poate, dar încă mai taxează de fiecare dată ipocrizia. Încă își aduce ideile ofrandă la ușile catedralelor. De asemenea, cade câteodată într-o stare de tristețe cauzată de moartea nu tocmai recentă a celei de-a doua soții, ucisă pe un drum din vest atunci când mașina ei s-a răsturnat dând peste un bolovan.

– Știi, mi-a spus Krahe odată, că o piatră poate fi introdusă în șasiu, astfel încât, atunci când calci pedala de accelerație, aceasta se întepenește și propulsează mașina înainte, la o viteză uluitoare? Acesta

era aspectul ironic al accidentului care îi ucisese soția. O farsă de liceu lângă Flathead Lake. Pietre pe autostradă. Viteza ei se mărea, spune Krahe, în timp ce apăsa frâna. După cum se vede în poze, nu fusese o femeie frumoasă, dar părea plină de forță. Fiica lor Kendra semăna cu ea, o fată care părea hotărâtă să se îmbrace numai în negru și în roșu-închis de când intrase la Sarah Lawrence.

– Nu se descurcă, îmi spune Krahe acum, când Eyke s-a îndepărtat suficient cât să nu ne mai poată auzi. N-ar trebui să angajeze localnici.

Îi atrag atenția că nu îmi place felul în care spune „localnici”. La urma urmelor, și eu sunt unul, deși în mintea lui mă consideră atât localnic, cât și, în general, din lumea largă, pentru că am petrecut câțiva ani la Londra, într-o singurătate temătoare, la marginea cartierului Soho, nereușind să-mi iau diploma. Crede asta și pentru că simte că am avut o viață despre care nu știe nimic, ceea ce-i drept, dar niciodată nu am discutat cu el despre ceea ce sunt cu adevărat. De asemenea, treaba pe care o fac împreună cu mama ne poartă într-o diversitate de locuri și de vieți și presupun că și asta mă exclude din categoria localnicilor.

– N-ai fi nevoit să angajezi pe nimeni dacă ai lucra cu pietre mai mici, îi răspund cu o voce care în aparență nu admite replică.

– Tipul ăsta-i un golan fără creier, continuă Krahe.

– Credeam că știi asta când l-ai angajat.

– Presupun că așa fi putut spune acest lucru doar uitându-mă la el, numai că nu prea am făcut-o.

– Singura slujbă pe care a avut-o vreodată a fost să tundă iarbă, iar jumătate din timp și-l petrecea stricând mașina de tuns iarbă. A stricat atât de multe pe strada asta, că oamenii s-au lămurit și nu-l mai angajează. Oricum, îi spun lui Krahe, nu-i o persoană rea, nici măcar pe aproape. Este doar... – încerc să găsesc ceva de spus despre Eyke, dar nu prea am ce – ... ar putea învăța o mulțime de lucruri de la tine.

Apărarea mea este neconvincătoare și iubitul meu nu o înghite.

– Eram disperat. Lucram la *Construcția numărul 20*.

Așa se numește piesa comandată cu mulți ani în urmă de o mare firmă de cereale din Minneapolis, pentru a fi amplasată pe terenul companiei. Krahe frunzărește corespondența, încruntându-se la fiecare plic de parcă ar conține o fărădelege secretă. În contrast cu mâinile

și cu picioarele vioaie, corpul îi este mătăhălos, apreciază lăneturile împletite gros, care se vând prin poștă, iar mișcările îi sunt greoaie și chibzuite. Părul său negru are o tunsoare cazonă, aceeași pe care a căpătat-o cândva de la Unchiul Sam. La 56 de ani nu i s-a dus încă vigoarea și, deși se plânge de pierderea energiei, când îl văd și inima începe să-mi bată mai tare, mă simt de parcă m-aș afla lângă o sursă de energie. Când vorbește despre Kendra care vine acasă pentru un weekend, vocea lui este tandră, aproape visătoare. Aș face orice să mi se adreseze mie în acest fel – cred că îl iubesc și pentru că vreau să cunosc această latură a sa. Kendra nu pare să aibă o părere prea complicată despre tatăl ei. Iar el o vede pe Kendra, îmi spun, parțial ca pe o reîncarnare a soției sale moarte și nu ca pe o fiică preocupată de sine și iritabilă. Nu îmi place de ea, iar ea nu mă place pe mine.

Stau și îi privesc pe cei doi bărbați cum se luptă cu oțelul și piatra. Davan Eyke este fragil prin comparație cu Krahe. De fapt, nu pare că ar fi în stare să ridice greutatea atât de mari ca șeful său. Totuși, cară împreună pietre din pădure, cu ajutorul unor părghii din lemn de arțar târâsc și ridică blocuri de stâncă din carierele din Rutland și chiar de mai departe. În studioul său există calcar jurasic din Germania, pietre cu amoniți, granit stropit cu picături de un albastru aprins. Dacă Davan ar fi avut simț artistic, aceasta ar fi fost o slujbă ideală, o șansă de a trăi lângă un maestru și de a învăța de la el. Așa cum este însă, entuziasmul lui Davan se diminuează proporțional cu resentimentul care se transferă rapid dinspre tatăl înspre șeful lui.

Elsie oftează și face o față lungă când îi spun că Kendra Krahe își vizitează tatăl și că el ne-a invitat la cină. Râd când văd că-și dă ochii peste cap. Krahe ne invită adesea la mese care nu se mai materializează atunci când Kendra se implică în treaba asta. Are ceva cu mine. În mai multe rânduri am bănuțat că ea a insistat ca tatăl său să rupă prietenia noastră de când aceasta a devenit mai serioasă. Nu tolera să dorm acolo în timp ce ea era la liceu, așa că obiceiul lui Kurt de a veni aici s-a menținut. Kendra are un mod special de a se ocupa de lucrurile mărunte cu înfocare. Tatăl ei nu a crezut niciodată că punctele împrăștiate pe hârtie, proiectele la științele naturii notate cu C+ pe care i le arăta cu ostentație erau doar acceptabile. Privind-o

prin lentilele create de imaginea mamei ei moarte, Kurt credea din tot sufletul că Kendra este extraordinară.

Bănuiesc că n-ar trebui să fiu atât de rea cu ea. Dar este normal ca tinerii să te dezamăgească atât de mult? Și Krahe de ce nu vede cum stau lucrurile? Mi-am dorit ca ea să-și găsească un iubit, mi-am dorit asta cu cele mai bune intenții, și totuși, fiindcă în țara noastră este adânc înrădăcinată respingerea diferențelor între clase, nimeni dintre noi nu s-a gândit că ar fi ciudat să nu-l iei în considerație pe Davan Eyke, fie ca să condamni, fie ca să încurajezi o astfel de legătură. Iată-l, suportând îmbufnat împrejurările, aruncând cu pietricele în păsările care-i făceau viața amară, dar pentru că nu făcea parte din elita intelectuală, la fel ca noi, cei care locuim de-a lungul drumului, nu l-am băgat în seamă.

Acesta este genul de familie din care face parte: Eyke, cei mai apropiați dintre vecinii noștri. Tatăl lui este un mecanic angajat sporadic, care face și tinichigerie. Camionul local care face aprovizionarea cu benzină a fost condus de mama lui Davan până când a preluat ruta autobuzului de școală. Ei aparțin unei biserici numită Adunarea lui Dumnezeu, un loc care arată cam neîngrijit, cu un fel de firmă din plastic, precum cele folosite de benzinării pentru a afișa schimbările de prețuri. Mottoul din două cuvinte se schimbă săptămânal. Dumnezeu iubește. Dumnezeu știe. Dumnezeu vede. Un câine era legat de câțiva ani buni în curtea bătătorită a familiei Eyke, o creatură adorabilă, corcitură între un ciobănesc german și un husky, cu un ochi căprui și celălalt albastru. Câinele nu fusese niciodată eliberat din lanțul scurt cu care era legat de trunchiul unui copac. Trăise toate anotimpurile în acel cerc minuscul, îndurând toate momentele triste ale vieții sale fără a da vreun semn că se înrăiește.

Cred că nu sunt cu nimic mai bună decât familia Eyke. Am chemat odată Asociația pentru Protecția Animalelor, dar atunci când nimic nu s-a întâmplat, și câinele își răsucea în continuare lanțul de o parte sau de cealaltă a pomului, eu n-am mai făcut nimic. Am preferat să tac decât să am o confruntare cu familia Eyke, lucru de neimaginat pentru mine de când domnul Eyke nu numai că ne-a cărat gunoii, dar a și cosit câmpul, a smuls puieții pentru ca pomii să nu se apropie prea mult de casă și locuia destul de aproape pentru a apela la el în caz